

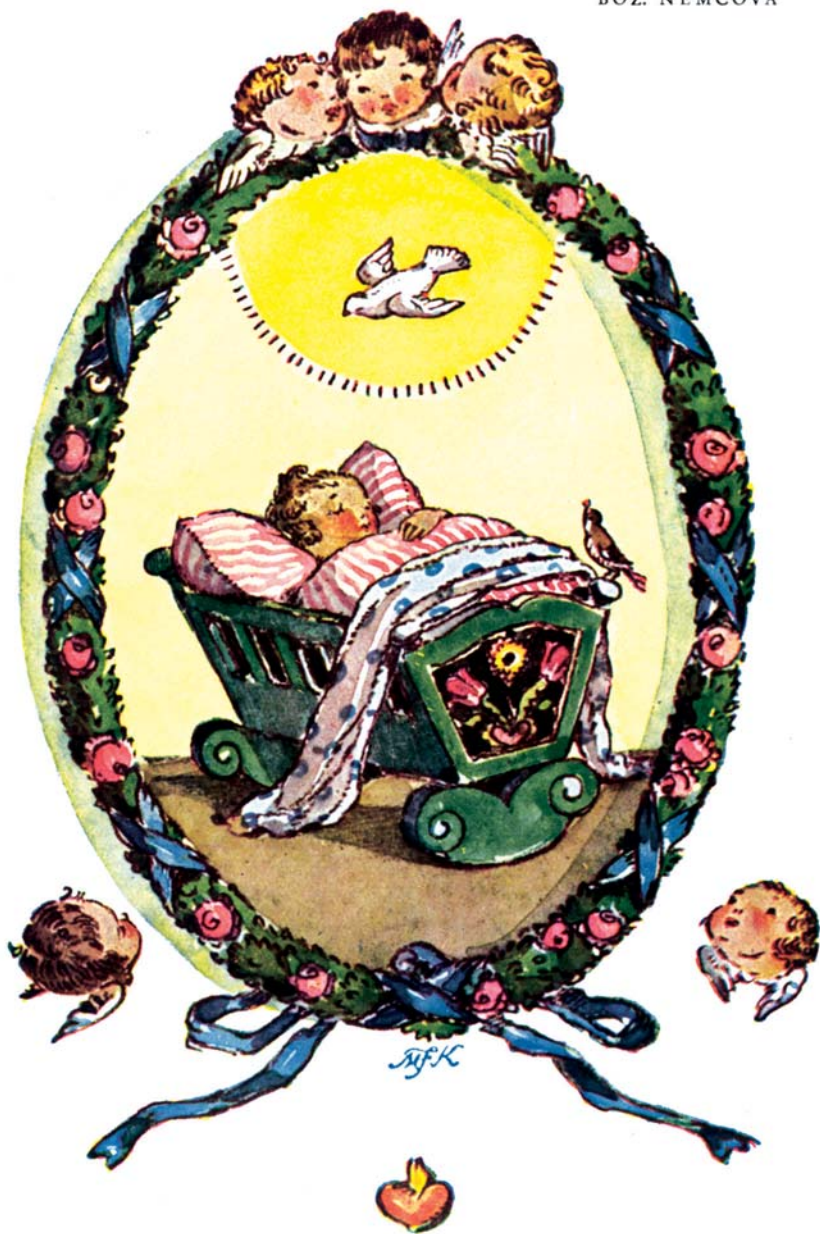
Historie a současnost Kojeneckého ústavu s dětským domovem

při Fakultní Thomayerově nemocnici v Praze 4 - Krči

80 let

Des Weibes süßes Himmelsgeschenk ist — das Kind...

BOŽ. NĚMCOVÁ

Dítě — toto sladké jméno — ženě nebem daný dar...

BOŽ. NĚMCOVÁ

Kojenecký ústav s dětským domovem v Praze 4 při Fakultní Thomayerově nemocnici nesl původně název Nemocnice a útulek spolku Čs. ochrany matek a dětí v Praze Krči. Svou činnost zahájil 6. listopadu 1922. Jeho zakladatelem byl Spolek Čs. ochrany matek a dětí za výrazné pomoci státu. Vedení bylo svěřeno MUDr. Quido Mannovi, právní zastoupení poskytovala ústavu ochotně a bezplatně advokátní kancelář Dr. Leopolda Langer a Dr. Součka. Pro potřeby Spolku odkoupil stát soukromé sanatorium pro nervově choré Dr. Šimsy, které tvořilo 7 budov a 5 hektarů pozemku.

V ústavu bylo 60 míst pro děti, později 90, každé oddělení mělo 20 lůžek. Pro matky bylo v ústavu 45 míst. Lůžka byla diferencována podle tříd, ale existovala i bezplatná lůžka pro opuštěné kojící matky, což bylo zároveň i jedním z hlavních důvodů přijetí. Dále byly také přijímány maminky na zácvik v péči o dítě.

Děti byly ošetřovány v hlavní budově, v ostatních pavilonech byly izolace přijatých dětí, izolace od zdrojů TBC, léčebna luetických dětí – tzv. Wellanderův pavilon, ozdravovna pro děti pražských mateřských škol od 3 do 6 let, mateřská škola, internát pro sestry a dětská poradna pro Krč. V mléčné výživě dětí byl ústav soběstačný.

V útulku mohly být zdravé děti pouze do 2 let, potom přešly do útulku na pražské Štvanici nebo do různých dětských kolonií.

The original name of the Infants' and children's home in Prague 4 at the Thomayer's teaching hospital was Hospital and a house of shelter of the Czechoslovakian society for mother and child protection in Prague-Krč. It was founded on November 6th, 1922 by the Czechoslovakian society for mother and child protection with a strong help of the state. As a chairman was appointed MUDr. Quido Mann, legal representation was provided for the institute willingly and free of charge by the solicitor's office of Dr. Leopold Langer and Dr. Souček. To provide for the needs of the Society the state bought Dr. Šimsa's private

sanatorium for mentally ill, which consisted of seven buildings and five hectares of land.

In the infant's home there was an accommodation for sixty children, later ninety, while every department consisted of twenty beds. There was also room for forty-five mothers. The beds were differentiated according to class, but there were also free beds for abandoned nursing mothers, which was also one of the main reasons for admission. Some mothers were also admitted to be trained in child care.

The children were taken care of in the main building, in the other buildings there were isolation wards for admitted children, isolation wards for TBC sources, hospital for syphilitic children – the so called Wel-lander's pavilion, sanatorium for the children from three up to three years

V kolonii v Postupicích byly umisťovány děti ze sociálních důvodů, v Dolních Kralovicích a ve Vlašimi byly umisťovány děti s dg. TBC, později taktéž v Divišově.

Ústav byl vybaven laboratoří pro vyšetření chemická, hematologická, bakteriologická, vyšetření BWR, měl vlastní laboratorní zvířata, RTG přístroj, horské slunce, přístroj pro světlo a elektroléčbu, aseptický operační sál se sterilizací, mléčnou kuchyni s chladírnou, terasy pro pobyt dětí venku. Ke zvláštnostem ústavu patřilo také to, že zde od roku 1924 začal operovat i pozdější profesor Burian. Operoval jednou týdně a za 20 let provedl několik set operací. Jeho operační dg. byly: pylo-rostenoza, kýla pupeční a tříselná, meningomyelokéla, appendicitis, kryptorchismus, hypospadie, extirpace jizev, plastika nosu, víček, boltce, vrozený srůst prstů, angiom v obličejí, pedes equinovari, ale hlavně rozštěpy rtu, čelisti a patra.

K ústavu také patřila škola péče o matku a dítě, která zahájila svou činnost v roce 1923. Zpočátku byla jednoroční, později se dvakrát do roka konaly šestiměsíční kurzy pro 18 leté až 45 leté ženy, které absolvovaly měšťanskou školu. Tato škola za 30 let svého působení vyškolila

of age from Prague nurseries, nurse's home and child welfare center for Krč. The institute was self-sufficient in milk nutrition of the children. Healthy children could be in the orphanage only up to two years of age, then they were moved to the orphanage in Prague - Štvanice or to various children-colonies.

In the Postupnice colony were children placed for social reasons, in Dolni Kralovice and Vlašim, later also in Divišov, were children with TBC diagnosis.

The hospital had a laboratory for chemical, hematological and bacteriological examinations, BWR examination, it had its own laboratory animals, RTG instrument, sunray lamp, instrument for light and electrotherapy, aseptic surgery with sterilization, milk kitchen with cold store and terraces for the children to be outdoors. One of the special features of the institute was also the fact that professor Burian started to operate

there in 1924. He performed operations once a week and over the twenty years he performed several hundred surgeries. His surgery diagnoses were: pylorostenosis, umbilical and inguinal hernia, meningomyelocele, appendicitis, cryptorchidism, hypospadias, extirpation of scars,

2000 sester pro potřeby ústavní a soukromé. V této podobě fungoval ústav ještě po skončení 2. světové války.

Kolem roku 1950 bylo jasné, že v Praze je dostatečný počet kvalitních dětských nemocnic a ústavu zůstala pouze náplň a povinnost útulku. Zařízení v té době získalo název Kojenecký ústav.

Postupem času se náplň kojeneckého ústavu rozšířila též o péči pro děti s postižením. Nyní se počet těchto dětí pohybuje mezi 10 – 15 %. Ve většině případů se jedná o kombinovaná postižení, jen zcela výjimečně se objevují děti, jejichž psychický vývoj je v pořádku a jedná se pouze o tělesný handicap. Z toho důvodu, že se stále častěji setkáváme s dětmi s různě těžkou poruchou zraku, jsme navázali spolupráci se Střediskem rané péče. Odborníci z tohoto centra zacvičují zdravotní personál v přístupu a zrakové stimulaci k těmto dětem. Současně se objevují i velmi závažná kombinovaná postižení vyžadující náročnou ošetrovatelskou péči s individuálním přístupem, lékařským dohledem a službami dalších odborníků (např. stomie, chronické dyspnoe, hyperinzulinismus, sondování). Naším cílem je zajistit těmto dětem komplexní péči – zdravotní, rehabilitační, psychologickou, sociální a výchovnou.

Závažným problémem nadále zůstává otázka dalšího umístění dětí s těžkým kombinovaným postižením do ústavů sociální péče po dovršení věku tří let dítěte.

V současné době jsme zařízení pro děti od narození do tří let věku, kterým poskytujeme komplexní zdravotní, výchovnou a sociální péči. Máme kapacitu 140 míst pro děti a 11 míst pro kojící matky případně osoby, kterým budou děti svěřeny do péče. Děti a maminky přijímáme z území hlavního města Prahy. Ze závažných důvodů lze přijmout dítě eventuelně i matku, kteří nejsou trvale hlášeni v Praze. Jsme jediné zařízení v Praze specializující se na péči o děti již od novorozeneckého věku vyžadující akutní pomoc. Pobyt dětí by měl být vždy dočasný, přechodný a co nejkratší (pomoc rodinám, které se akutně ocitly v tíživé zdravotní a sociální situaci, respitní péče..). V některých případech je nezbytný dlouhodobý pobyt. Jde především o případy, kdy těžký zdravotní stav dítěte vylučuje péči v rodině nebo komplikované sociální případy (děti psychicky i fyzicky týrané, děti, jejichž rodiče jsou ve výkonu trestu apod.).

facioplasty (nose, eyelids, auricle), syndactylism, face angioma, pedes equinovari, but mainly cleft palate, cleft jaw and cleft lip.

Part of the hospital was also a School of mother and child-care, founded in 1923. At the beginning it was a one-year course, later on there were six months long courses twice a year for women from eighteen up to forty-five years of age, who graduated from a junior secondary school. Over the thirty years of its activity this school trained two thousand nurses for private and hospital needs.

The hospital worked in this form even after the end of World War II.

Around the year 1950 it was clear, that there was a sufficient number of good children's hospitals in Prague and our institute kept only the activities and duties of an orphanage. At this time it was renamed to Infants' home.

In the course of time the Infant's home also started to take care of handicapped children. Nowadays the number of these children ranges from 10 to 15 per cent. In most of the cases we deal with a complex handicap, only in very few cases there are children, whose psychic development is all right and their defect is only physical. Because we more and more often deal with children who have a serious vision defect, we started to cooperate with Postnatal care centre. Specialists from this centre train our medical staff in dealing with these children and their vision stimulation. At the same time there are also a very serious combined defects, which require a complex individual care, medical assistance and other special treatments (for example stomia, chronic dyspnoe, hyperinsulinism and explorations). Our goal is to supply a complex care for these children - medical, rehabilitational, psychological, social and educational.

A serious problem still remains the question of further emplacement of children with a serious combined defect in social care institutes after they have reached three years of age.

At present we are an institution for children up to the age of three, for whom we supply a complex medical, educational and social care. We have a capacity of one hundred and forty children and eleven nursing mothers or adoptive parents. We admitt children and mothers from the area of Prague. If there is a serious reason, we can also addmitt a child or a mother who does not have a constant residence in Prague.

Přijímáme kojící matky a gravidní ženy, které z vážných zdravotních a sociálních důvodů nemohou nadále setrvávat ve stávajícím prostředí nebo se rozhodly dát své dítě do osvojení a celou situaci utajit před rodinou. Poskytujeme azyl matce s dítětem v akutním ohrožení, vždy přechodný, krátkodobý.

Přijímáme též nezletilé gravidní, dívky, nezletilé kojící matky, které nemají stabilní rodinné zázemí, matky z dětských domovů, diagnostických ústavů, nebo se nemohou z různých důvodů vrátit do vlastní rodiny.

Zajišťujeme též výchovné pobyty, kdy probíhá zácvk nezkušené či simplexní matky v péči o dítě. Nabízíme zácvk matky nebo otce o dítě s postižením, zácvk adoptivních rodičů nebo pěstounů v péči o dítě. Na žádost orgánů sociálně právní ochrany, dětských oddělení

nemocnic a obvodních pediatriů zajišťujeme též diagnostické pobyty matek s psychiatrickou zátěží, abusem návykových látek v osobní nebo rodinné anamnéze, s podezřením či důkazem, že dítě zanedbávaly či týraly.

Většinu dětí přijímáme na základě usnesení soudu o předběžném opatření, z toho vyplývá, že o dalším osudu těchto dětí rozhoduje příslušný soud. Ročně k nám přichází a odchází 150 – 180 dětí a 50 matek.

Jako nový prvek se objevují děti bezdomovců, cizinců, běženců, děti nalezené, s drogovou anamnézou rodičů. Mnohem častěji se setkáváme

We are the only institution in Prague focusing on children who need an immediate help. The children should always be here only temporarily, provisionally and for the shortest possible time (help for families in a difficult health and social situation, etc.)

In some cases a long stay is necessary. It is especially in those cases, when the child's serious state of health unables the family to take care of the child or in complicated social cases (psychologically or physicaly abused children or children, whose parents are imprisoned etc.).

We addmitt nursing mothers and pregnant women, who for serious health and social reasons cannot stay at the current place or decided to leave their children for adoption and keep the whole situation secret. We offer asylum to mothers with children in danger, always temporarily and provisionally.

We also addmitt under age pregnant girls, under age nursing mothers, who do not have a stable family support or cannot for serious reasons return to their family, mothers from children's homes, diagnostical institutes.

We also provide educational courses, where we train unexperienced and simplex mothers in child care. We offer training for mothers or fathers of handicaped children and training of adoptive parents or foster parents in child care.

If it is required by legal and social authorities, children's hospitals and

také s dětmi s přenosnými pohlavními chorobami (lues, HIV).

V našem zařízení pracuje přibližně 100 zaměstnanců. Většina z nich jsou dětské sestry. Dále zde pracují pediatři, psychologky, rehabilitační sestry, dietní sestry, sociální pracovníce, pomocný zdravotnický a technický personál.

V roce 1998 po rekonstrukci mléčné kuchyně dodáváme kojeneckou a batolecí stravu i na kojenecká a dětská oddělení FTN.

V lednu 2001 jsme po rekonstrukci jednoho z objektů v areálu otevřeli nový domov pro děti od 1 do 3 let věku, který nese jméno Radost. Tento domov nabízí klidné zázemí s komplexní péčí včetně rehabilitační jednotky čtrnácti dětem. Umísťujeme sem především děti, které vzhledem ke své složité sociální anamnéze a aktuální situaci nemají šanci rychlého návratu do vlastní nebo náhradní rodiny.

Děti od 1 do 3 let včetně dětí se středně těžkým zdravotním postižením absolvují dvakrát ročně ozdravné pobyty v prostředí hor a rekreačních zařízení s možností koupání. Zařazením ozdravných pobytů do programu došlo k výraznému snížení nemocnosti dětí, především horních cest dýchacích. Děti zde však navazují také velmi důležité užší kontakty typu nukleární rodiny. Dostává se jim nových podnětů, mají možnost poznat pestřejší denní režim. Děti se též zúčastňují hipoterapie v akreditovaném centru v Praze 8. Tyto léčebné jízdy na koních vedou nejen ke zlepšení pohybové koordinace dětí, ale i k uvolnění jejich psychického napětí. Kontaktem s živým zvířetem - koněm, si děti též doplňují potřebu aktivního dotykového podnětu.

Víme, že pobyt dětí v ústavním prostředí nemůže dětem nahradit rodinné zázemí, proto se v posledních letech snažíme nalézat nové formy péče o děti a jejich rodiče, abychom umožnili našim klientům co nejpřirozenější přechod z ústavu do běžného života. Hledáme nové formy spolupráce se státními i nestátními institucemi. Spolupracujeme s občanským sdružením Střep. Jedná se o nestátní neziskovou organizaci, jejíž aktivity jsou zaměřeny na ochranu a pomoc dětem, které jsou ohroženy dysfunkcí vlastní rodiny.

Velmi úspěšně se v současné době jeví spolupráce se Sananimem. O.s. Sananim je sdružení zabývající se léčbou a resocializací osob

pediatricians we also provide diagnostic stays for mothers with psychiatric handicap, drug addicted mothers or mothers, who have drug addiction in family anamnesis and mothers, where there is a suspicion or proof that they neglected or ill-treated their children.

Most of the children are admitted on the basis of a preliminary measures, which means that all the subsequent life of these children is in the hands of a competent court.

Every year from one hundred and fifty to one hundred and eighty children and fifty mothers come to us and leave us.

A new phenomenon are homeless parents' children, children, whose parents are foreigners and refugees, abandoned children and children, whose parents were drug addicted. We also admit children with sexually transmitted diseases (HIV, syphilis).

Our staff consists of approximately one hundred people. Most of them are nurses. We also employ paediatricians, psychologists, physiotherapy nurses, diet nurses, social workers and medical and technical auxiliaries. In 1998, after a reconstruction of a milk kitchen we supply infant and baby food for nursery unit in Thomayer's teaching hospital.

In January 2001, after a reconstruction of one of our buildings, we opened a new children's home for children up to the age of three, which was named Radost (Joy). This house offers a quiet home and complex care to fourteen children. We place there especially those children, who, because of their complicated social anamnesis and difficult present situation, do not have a chance to return to their or foster family soon.

Children from one up to three years of age, including children with a physical handicap, spend twice a year some time in the mountains and recreational facilities, where it is possible to swim. These therapeutic holidays caused a considerable decrease in number of children sicknesses, especially respiratory diseases. But children can also establish closer personal contacts of the nuclear family type there. There are new stimuli for the children and their daily programme is more varied. The children also attend hypotherapy in an accredited centre in Prague 8. These therapeutic horse rides help to improve the children's movements coordination and relieve their mental stress. The contact with a live animal – horse also supplies the need for an active tactile stimulus.

závislých na nealkoholových návykových látkách. Tato nabídka je určena motivovaným matkám s dětmi, které mají v anamnéze závislost na návykových látkách.

V současné době zavádíme pracovní terapii matek, jež jsou z různých příčin společně s dětmi přijímány do našeho zařízení. Zařazení vybraných pracovních činností do pravidelného režimu dne matek se jeví jako výchovné a terapeutické, matky tak budou vybaveny důležitými schopnostmi k péči o své dítě, smysluplně vyplní volný čas. Matky pokračující v odvykací léčbě budou tak lépe připraveny na následný terapeutický přístup v dalších zařízeních.

V posledních měsících intenzivně připravujeme podmínky pro účast dobrovolníků v péči o děti v našem ústavu. Jsme v úzké spolupráci s občanským sdružením Malíček, které tyto potenciální dobrovolníky sdružuje. Celý projekt dobrovolnické výpomoci bude velmi pravděpodobně zahájen v lednu 2003, kdy také vstoupí v platnost nový Zákon o dobrovolnické službě.

Ve spolupráci se Střediskem rodinné a sociální terapie a tréninku připravujeme projekt práce s klienty, v duchu vzájemné spolupráce a pomoci biologickým rodičům, primárním rodinám dětí, k nimž nechceme přistupovat represivně.

Chystáme úzkou spolupráci s psychologem tohoto Střediska, jež by v našem zařízení pracoval s rodinami, resp. vedl pro ně poradnu.

Podílíme se též praktickými i odbornými zkušenostmi na přípravě žadatelů o osvojení nebo pěstounskou péči, jejíž cílem je připravit žadatele o NRP na rodičovskou roli a blíže je seznámit s problematikou

We know that the stay in our institution cannot compensate for the real family background and that is why we are trying to find new ways of taking care of the children and their parents, in order to make the transition from the infants' home to a family life as natural as possible.

We seek new forms of cooperation with state as well as private institutions. We cooperate with a civic association Střep. It is a non-state and non-profit-making association, which focuses on the help for children from dysfunctional families.

Very successful seems to be our cooperation with Sananim. The civic association Sananim concentrates on treatment and re-socialization

of people who are addicted to non-alcoholic addictives. This offer is especially for motivated mothers with children, who have addiction to habit-forming addictives in their anamnesis.

At present we are starting a work-therapy for mothers, who are for various reasons admitted to our hospital together with their children. Adding a chosen work activity to the mothers' daily program seems to be educational as well as therapeutic. The mothers will have more skills that they need in order to take good care of their children and will have a meaningful activity in their free time. Those mothers, who are still in the process of giving-up some kind of addiction will thus be better prepared for the therapeutic approach in other institutions.

In the last few months we are working on preparing the conditions necessary for volunteers to participate in taking care of our children. We are in close connection with the civic association Malíček, which associates the potential volunteers. The whole project of volunteer help

náhradní rodinné péče. Silným zážitkem je vždy autentické setkání s dětmi, prohlídka zařízení v doprovodu odborníků (lékaře nebo psychologa). Snažíme se předejít řadě komplikací nebo je včas vyřešit i zmírnit obavy žadatelů ze selhání.

Každý rok odchází do nové rodiny 60-80 dětí. V současné době se již významněji podílejí na realizaci NRP i mezinárodní adopce. Těmto rodičům umožňujeme u nás několikadenní pobyt, jehož cílem je nenásilné seznámení se dítěte s novou rodinou, s cizím jazykem apod.

Pro velký zájem i nadále organizujeme setkávání rodičů s dětmi v NRP, velmi oblíbená a navštěvovaná jsou setkání při Dni dětí, ve vánočním čase apod. Naší snahou je pomáhat rodičům a dětem i za branou ústavu.

Kojenecký ústav by měl být synonymem bezpečného útočiště pro všechny osamělé a opuštěné děti. Místem, kde lze najít opět trochu lásky a porozumění, místem, ze kterého číší pohoda a jistota. V červnu 1994 založili zaměstnanci Kojeneckého ústavu s dětským domovem v Krči nadací Dětský úsměv (dnes nadační fond Dětský úsměv) na pomoc dětem, které zde žijí a v mnoha případech i jejich novým rodičům.

*Doufáme, že budeme mít stále dostatek sil na všechny aktivity. Děláme to přece pro naše děti a jejich radostné úsměvy.
Děkujeme Vám všem, kteří nám v naší práci pomáháte.*

will probably commence in January 2003, when a new Volunteer service act will come into force.

In cooperation with the Centre of family and social therapy and training we are preparing a project for working with our clients, based on a reciprocal aid and cooperation with the biological parents, the primary families of the children, who we do not wish to exclude. We are preparing a close cooperation with a psychologist from this Centre, who would work with our families, i.e. established a guidance bureau for them.

We also give practical and professional advice in order to prepare the applicants for adoption or foster care. Our goal is to prepare the applicants for alternative family care, for their parental role and make them more acquainted with all the problems of alternative family care. A very strong experience is always the authentic meeting with the children and the tour of the infants' home conducted by a doctor of psychologist. We are trying to avoid or solve many obstacles as well as moderate the fears of the applicants, who are often afraid of failure.

Every year from sixty to eighty children go to new families. Nowadays international adoptions contribute greatly to the realization of the alternative family care. We make it possible for these parents to spend some days in our infants' home, in order to acquaint the child with the new family, foreign language etc.

Because of a great interest we also organize meetings of parents and children in alternative family care, very popular are Children's Day meetings, Christmas meetings etc. We are trying to help the children and their parents even outside our gates.

Infant's home should be a synonym for a safe shelter for all lonely and abandoned children. It should be a place where they can find love and understanding, a place, which is safe and peaceful. In June 1994 the employees of the Infants' and Children's Home in Prague-Krč established a foundation Dětský úsměv (Children's smile) to help the children, who live here as well as their parents.

*We hope, that we will have enough strength for all our activities.
We are doing it for our children and their happy smiles.
We thank everybody who is helping us in our work.*

Kontaktní jména:

MUDr. Jaroslava Lukešová
ředitelka KúsDD při FTN,
spolupracující odborný garant kurzů NRP
kontakty pro potenciální dobrovolníky

Ivana Krausová
vrchní sestra KúsDD při FTN
e-mail: i.krausova@volny.cz

Milena Kozlová
statutární zástupce nadačního fondu Dětský úsměv

NADAČNÍ FOND DĚTSKÝ ÚSMĚV
Kojenecký ústav a Dětský domov při FTN
Sulická 120, 140 00 Praha 4 – Krč
tel.: 241 715 252 – 53
tel./fax: 241 714 764
e-mail: kojenecky.ustav@ftn.cz

č. ú.: ČSOB Praha, 572187093/0300
var.: 9
konst.: 559

Contacts:

MUDr. Jaroslava Lukešová
Director of Infant's and Children's home
at the Thomayer's teaching hospital
Cooperating professional guarantor
of the Alternative family care courses
Contacts for potential volunteers

Ivana Krausová
Charge nurse of the Infant's and Children's
home at the Thomayer's teaching hospital
e-mail: i.krausova@volny.cz

Milena Kozlová
Statutory representative of the foundation
Dětský úsměv

FOUNDATION DĚTSKÝ ÚSMĚV
Infant's and Children's home at
the Thomayer's teaching hospital
Sulická 120, 140 00 Prague 4 – Krč
tel.: 241 715 252 – 53
tel./fax: 241 714 764
e-mail: kojenecky.ustav@ftn.cz

Account No. ČSOB Prague, 57218 7093/0300
Var. symbol : 9
Const. symbol : 559

NADAČNÍ FOND DĚTSKÝ ÚSMĚV
Kojenecký ústav a Dětský domov při FTN
Sulická 120, 140 00 Praha 4 – Krč